

Razsodba NČR DNS in SNS

Novinarsko častno razsodišče, skupni organ Društva novinarjev Slovenije in Sindikata novinarjev Slovenije (v nadaljevanju NČR), v sestavi Tatjana Pirc (predsednica), Ranka Ivelja, Katarina Vučko, Sonja Merljak Zdovc, Brane Piano, Nataša Štefe in Bojan Šuštar je na seji 2. septembra 2020 v primeru **Mestna občina Kranj, ki jo zastopa župan Matjaž Rakovec, proti novinarki Vilmi Stanovnik, Gorenjski glas** ugotovilo, da novinarka ni kršila Kodeksa novinarjev Slovenije.

Primer: Mestna občina Kranj, ki jo zastopa župan Matjaž Rakovec, proti Vilmi Stanovnik, novinarki časopisa Gorenjski glas

Matjaž Rakovec, župan Mestne občine Kranj (MOK), se pritožuje zaradi besedila v članku z naslovom **Robert Kranjec ni več svetnik** avtorice Vilme Stanovnik, objavljenem 14. aprila 2020 v časopisu Gorenjski glas, dan pozneje pa tudi na spletni strani tega medija:

»Tako smo ostali zvesti svojim načelom ter primer za zgled. Zato smo tudi javno pozvali kranjskega župana Matjaža Rakovca, da sledi temu zgledu ter kot Ljubljčan odstopi,« je pojasnil vodja svetniške skupine Zoran Stevanović.

Matjaž Rakovec piše, da je v tem odlomku naveden zavajajoč kraj njegovega bivanja, da je »novinarka citat objavila enostransko«, ker ni preverila, navedla resničnih dejstev, »ali pa dala županu Mestne občine Kranj možnost, da pojasni resnično situacijo«.

Po pritožnikovem mnenju je novinarka kršila 1., 4., 5. in 25. člen Kodeksa novinarjev Slovenije.

Vilma Stanovnik v članku z naslovom **Robert Kranjec ni več svetnik** piše o kadrovske spremembah v svetniški skupini Zoran za Kranj. Osrednji del prispevka je izjava Zorana Stevanovića, vodje te svetniške skupine, ki pojasnjuje, da je njihov svetnik, nekdanji svetovni prvak v smučarskih poletih Robert Kranjec, odstopil, vzrok pa je selitev v novo stanovanjsko hišo, ki je na področju občine Naklo, zaradi česar ne more biti več kranjski mestni svetnik. »Zato smo tudi javno pozvali kranjskega župana Matjaža Rakovca, da sledi temu zgledu ter kot Ljubljčan odstopi,« je novinarki še povedal Stevanović.

Po mnenju pritožnika navedba, da je Rakovec Ljubljčan, daje izkrivljen pogled na kraj njegovega bivanja, s čimer sta mu bila povzročena škoda in okrnjen ugled, saj bi, če bi imel stalno prebivališče

v drugem kraju, kršil zakonodajo, če bi bival v drugem kraju, bi mu s tem prenehal mandat, poleg tega bi zavajal svoje volivke in volivce. Matjaž Rakovec, kranjski župan, je prepričan, da gre za resno obtožbo novinarki, ki ni preverila objavljenega podatka, ni poiskala odziva župana, ki bi ji osebno pojasnil, kje je njegovo bivališče, ni opozorila, da gre za govorice ali ugibanja. S tem je po mnenju pritožnika kršila 1. člen¹, 4.člen² in 5. člen³ Kodeksa novinarjev Slovenije, novinarki pa Rakovec še očita, da je dala možnost svetniški skupini Zoran za Kranj, ki jo vodi Zoran Stevanović. Stevanović je bil protikandidat župana Rakovca na zadnjih volitvah, zato je Matjaž Rakovec v prispevku Stanovnikove prepoznal politično propagando oziroma hibrid med politično propagando in novinarsko vsebino, ker Stevanović v izjavah enostransko predstavlja neresnico o aktualnem županu. Po njegovem mnenju bi moral imeti prispevek oznako, da gre za oglas, zato meni, da je novinarka kršila tudi 25. člen⁴ kodeksa.

Pritožnik je poleg časopisnega in spletnega članka priložil tudi fotografijo svojega osebnega dokumenta, iz katerega je razvidno, da je njegovo stalno prebivališče v občini Kranj.

Novinarka VILMA STANOVNIK se je odzvala na poziv NČR in zavrača očitke, da je kršila Kodeks novinarjev Slovenije.

Pojasnjuje, da je napisala prispevek, ki je »običajno novinarsko poročilo«, v katerem opisuje kadrovske spremembe v eni izmed svetniških skupin v MOK. Novinarka piše, da je za izjavo prosila vodjo svetniške skupine. »Čeprav v članku nisem naredila nobene napake, je bil v skladu z zakonom o medijih v časopisu, ki je izšel 24. aprila 2020, objavljen odgovor MOK,« piše novinarka, ki v nadaljevanju obtožbo o mešanju novinarskih in oglasnih vsebin označuje kot žaljivo. Prepričana je, da ta obtožba predstavlja politični pritisk nanjo.

V svojem odgovoru je novinarka razložila, da sta pogoja za župansko kandidaturo dva: polnoletnost in stalno bivališče kandidata v občini, v kateri kandidira. Dodaja, da se v MOK zaradi nedorečene zakonodaje že drugič zastavlja vprašanje, kje živi župan. V mandatu Mohorja Bogataja je bilo tako, ker je imel stalno bivališče prijavljeno v Kranju, živel pa je v Žirovnici, za sedanjega župana Matjaža Rakovca pa je novinarka zapisala, da je po rodu sicer Kranjčan, približno 30 let pa je delal in živel v Ljubljani, zato mu marsikdo pravi, da je Ljubljjančan. »Zaradi lokalnih volitev pred dvema

¹ 1. člen: Novinar mora preverjati točnost zbranih informacij in se izogibati napakam. Svoje napake —četudi nenamerne — mora priznati in popraviti. V tem primeru NČR lahko presodi, da novinar ni kršil kodeksa.

² 4. člen: Novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme.

³ 5. člen: Ko novinar objavlja nepotrjene informacije, govorice ali ugibanja, mora na to opozoriti.

⁴ 25. člen: Prepletanje ali združevanje novinarskih in oglaševalskih ali politično propagandnih besedil ni dopustno. Oglasna sporočila, plačane objave in oglasi morajo biti prepoznavno in nedvoumno ločeni od novinarskih besedil. Če obstaja kakršenkoli dvom, mora biti nedvoumno označeno, da gre za oglas. Hibridi med oglaševalskimi ali politično propagandnimi in novinarskimi vsebinami so nedopustni.

letoma je stalno bivališče prijavil pri očetu v Kranju,« je napisala Vilma Stanovnik v svojem odgovoru na pritožbo.

Novinarka poudarja, da se zavzema za profesionalno novinarsko delo, da pa je v zadnjem času deležna političnih pritiskov. MOK se v zadnjih dveh letih kritično odziva na njene novinarske prispevke, potem pa se izkaže, piše Vilma Stanovnik, da so bile njene navedbe točne. Priložila je tudi primer poročila s seje občinskega sveta in zapisnik, objavljen na spletni strani MOK, ki to potrjujeta.

Sklep: Novinarka ni kršila 1., 4., 5. in 25. člena Kodeksa novinarjev Slovenije.

Obrazložitev:

Oznaka Ljubljčan v obravnavanem primeru, kot je znano iz številnih objav v medijih od trenutka, ko se je Matjaž Rakovec odločil za kandidacijo, ne pomeni, da kranjski župan nima stalnega bivališča v Kranju, iz česar izhaja večina njegovih očitkov o novinarskih kršitvah kodeksa. Oznaka Ljubljčan, ki jo je v objavljeni izjavi uporabil Stevanović, se lahko nanaša na dolgoletno bivanje Rakovca v Ljubljani in njegovo delo na javnosti znanih in pomembnih položajih v Ljubljani, zaradi česar mu občanke in občani pravijo Ljubljčan, zato novinarka zaradi izjave vodje svetniške skupine, ki je sestavni del njenega prispevka, ni bila dolžna preverjati, ali župan prebiva v občini Kranj, kar pomeni, da ni kršila 1. člena kodeksa.

Pritožnik še omenja, da bi morala Vilma Stanovnik poiskati njegov odziv, a novinar_ka mora v skladu s 3. členom⁵ kodeksa iskati odziv na hudo obtožbo. V izjavi, ki jo kot sporno izpostavlja pritožnik, pa hude obtožbe ni, kar je razvidno iz pojasnila, zakaj ni bil kršen 1. člen kodeksa. Pri tem še velja omeniti, da župan Kranja Rakovec novinarki v pritožbi ne očita kršitve 3. člena. Avtorica prispevka Vilma Stanovnik ni zamolčala informacij, ki bi bile ključne za razumevanje tematike kadrovske težave svetniške skupine Zoran za Kranj, o katerih je pisala, tudi omemba »Ljubljčana«, ki je vsebinsko bralcem znana oznaka, ne zmanjšuje razumljivosti sporočila, torej Vilma Stanovnik ni kršila 4. člena kodeksa. Novinarsko častno razsodišče v prispevku ni našlo osnove, da bi morala novinarka opozoriti na objavljanje nepotrjenih informacij, govoric ali ugibanj, saj je v članku jasno, da gre za dobesedni navedek iz izjave Zorana Stevanovića, torej ni kršitve 5. člena kodeksa. V prispevku »Robert Kranjec ni več svetnik« novinarka piše o svetnikih liste Zoran za Kranj, opisuje,

⁵ 3. člen: Novinar mora pri objavljanju informacij, ki vsebujejo hude obtožbe, pridobiti odziv tistih, ki jih te informacije zadevajo, praviloma v istem prispevku, sicer pa takoj, ko je mogoče. Enako mora storiti tudi, ko povzema hude obtožbe iz drugih medijev ali arhivov. Če novinar odziva ni mogel pridobiti, mora to javnosti pojasniti.

zakaj toliko sprememb na listi, ki je mandat začela s šestimi svetniki. Novinarica pojasnjuje primer Roberta Kranjca z izjavo, ki ji jo je dal Stevanović, pri ostalih pa navaja, da je ena svetnica odstopila zaradi pomanjkanja časa, novinarica je navedla tudi podatek, kdo jo je nadomestil, dve svetnici te liste pa sta postali samostojni, kar je Stevanović z znanim in v našem prostoru pogostim političnim izrazjem tudi komentiral. V poročilu o svetnicah in svetnikih liste ni elementov politične propagande, saj to, da novinar išče pojasnila, komentarje in odgovore pri političnem nasprotniku in nekdanjem rivalu župana, ne pomeni politične propagande. V poročilu gre za korektno opravljeno novinarsko delo, zato Novinarsko častno razsodišče ni ugotovilo kršitve 25. člena Kodeksa novinarjev Slovenije.

Obnova postopka: Postopek, ki je bil zaključen in sta bila po njem izdana razsodba ali stališče NČR, se lahko obnovi na temelju predloga kateregakoli udeleženca v postopku. Udeleženec v postopku lahko zahteva obnovo postopka najpozneje eno leto od dne, ko je izvedel nova dejstva in dokaze, ki lahko vplivajo na spremembo prvotno izrečene razsodbe ali stališča. O predlogu za obnovo postopka odloča NČR, ki mora ugotoviti, ali obstajajo utemeljeni razlogi za obnovo postopka. Ponovni postopek prav tako vodi NČR.

V Ljubljani, 26. oktobra 2020

Tatjana Pirc, predsednica Novinarskega častnega razsodišča